

**Werelddag van
verzet tegen armoede**
17 oktober 2019 – Gent

**Ideeën bundel om armoede
aan te pakken op school**

Inhoud

	Hoe gebruik je deze brochure?	3
1	Kostenbewust onderwijs	4
	Een actieplan getrokken door het volledige schoolteam	5
	Facturen betalen: flexibel en kort op de bal	6
	Iedereen mee op uitstap dankzij schatkamer op school	7
	Actieve aanpak beperkt betalingsproblemen	8
	Leerlingen bewuster leren omgaan met geld	9
	Op stage in een armoede-organisatie	10
	Schoolmateriaal voorzien voor elke leerling	11
	Samen schoolkosten beperken	12
	Wat je niet uitgeeft, moet je ook niet betalen	13
2	Ouders versterken	14
	Op huisbezoek	15
	Open en discrete communicatie rond betalingen	16
	Informele contacten verhogen betrokkenheid	17
	Warm onthaal versterkt vertrouwen	18
3	Brede leer- en leefomgeving	19
	Proeven van vrijetijdsaanbod op school	20
	Vrijetijdsbegeleiding versterkt integratie	21
	Naschoolse sport voor iedereen	22
4	Hygiëne en gezondheid	23
	Beter presteren met een volle maag	24
	Basisbehoeften aanpakken, thuis en op school	25
	Fris en verzorgd op school	26

Hoe gebruik je deze brochure?

Heel wat scholen in Gent krijgen te maken met armoede en de gevolgen daarvan. Kinderen en jongeren krijgen moeilijker toegang tot een leven zoals hun meer bemiddelde leeftijdsgenoten leiden. Dat voelen ze ook op de schoolbanken.

“Wat kunnen wij doen om de situatie van leerlingen in armoede te verlichten?” Dat is de vraag die de scholen in deze brochure zich stelden. Ze dachten na over kleine en grotere aanpassingen in hun dagelijkse werking of structureel beleid. Hieronder delen ze hun ideeën.

Samen pakken ze vier aspecten van armoede op school aan:

1. *Kostenbewust onderwijs*
2. *Ouders versterken*
3. *Brede leer- en leefomgeving*
4. *Hygiëne en gezondheid*

Elk goed voorbeeld schetst kort de context (wat was het probleem?), de actie (wat deed de school eraan?), wie bij de uitvoering betrokken werd en wat het effect van de actie is. Sommige tips kan je meteen toepassen, anderen kunnen dienen als inspiratie voor een aanvulling op of aanpassing van het beleid op jouw school.

Wil jouw school aan de slag met een van de ideeën in dit overzicht?

Bij de getuigenissen staat een contactpersoon van de school vermeld: die kan je meer info geven en helpen om van start te gaan.

Vragen?

Heb je nog vragen over de inhoud van deze brochure of zoek je persoonlijk advies voor jouw school? Neem contact op met onderwijscentrum@stad.gent. Het Onderwijscentrum zoekt graag mee naar een oplossing.

1

Kostenbewust onderwijs

Een actieplan getrokken door het volledige schoolteam

Aanleiding voor de actie

Op onze school willen we dat alle kinderen maximale kansen krijgen. Elke leerling, arm of rijk, is welkom op onze school en kan er zijn of haar talenten ontwikkelen. Niemand wordt uitgesloten omdat hij of zij in armoede leeft. Het welbevinden van onze leerlingen is onze prioriteit. Onderwijs moet betaalbaar blijven, ook voor mensen in armoede. Goed en goedkoop onderwijs sluiten elkaar niet uit. Een weldoordacht kostenbeleid op onze school is daarom heel belangrijk. We zorgen ervoor dat alle leerlingen altijd kunnen deelnemen aan alle schoolactiviteiten.

Wat doen we eraan?

We stelden een kansarmoedebeleid op: zo wilden we kansarmoede bespreekbaar maken en het volledige schoolteam bij het thema betrekken.

- Veel klasactiviteiten zijn gratis en in open lucht: we gaan met de kinderen naar het park of de speeltuin of organiseren een bosspel, stadswandeling, ...
- We hebben aandacht voor minder zichtbare kosten zoals die voor (turn)kledij, (school)materiaal, voeding, speelgoed, aangepaste kledij bij uitstappen, ... We voorzien hiervoor een voorraad op school.
- We zorgen voor een aanbod aan laagdrempelige kampen en naschoolse sportactiviteiten op onze school aan UiTPAS-tarief (80% korting voor kinderen met kansentarief).

Wie is betrokken?

- Het volledige schoolteam
- We informeren nieuwe personeelsleden bij hun start op onze school

Externe diensten:

- Sportaround
- Kriebelkampen
- Digipolis
- CAW
- OCMW Gent
- huistaakbegeleidingsdiensten
- logopedisten
- wijkgezondheidscentrum, ...

Wat is het effect?

Alle leerlingen, kansarm of kansrijk, kunnen zichzelf zijn op onze school. Kansarmoede is er nog steeds, maar is heel bespreekbaar. We proberen armoede te begrijpen en het samen met de ouders en de leerlingen te bestrijden.

Contactpersoon:

brugfiguur Karen De Baets
Karen.DeBaets@stad.gent

Facturen betalen: flexibel en kort op de bal

Aanleiding voor de actie

We merkten dat heel wat facturen niet werden betaald, met als gevolg een stijging in het aantal achterstallige facturen en meer moeilijkheden om het openstaand bedrag terug te betalen.

Wat doen we eraan?

- Ouders hebben op vaste dagen de mogelijkheid om cash te betalen op school. Ze kunnen ook kiezen voor een afbetalingsplan. We werken niet met een incassobureau.
- Vanuit het secretariaat worden ouders die hun factuur niet betaald hebben regelmatig opgebeld. We spelen hierbij kort op de bal zodat het bedrag niet te groot wordt en terugbetaling haalbaar(der) blijft. Dreigt het openstaand bedrag toch te hoog op te lopen, dan neemt de directie contact op (telefonisch, via afspraak of huisbezoek).
- Samenwerking met OCMW Gent om ouders met hulpvragen te helpen.

Wie is betrokken?

- secretariaat
- brugfiguur
- directie
- OCMW Gent

Wat is het effect?

Alle leerlingen, kansarm of kansrijk, kunnen zichzelf zijn op onze school. Kansarmoede is er nog steeds, maar is heel bespreekbaar. We proberen armoede te begrijpen en samen met de ouders en de leerlingen te bestrijden.

Contactpersoon:

brugfiguur Tine Schuurmans
tine.schuurmans@demozaiek.be

Iedereen mee op uitstap dankzij schatkamer op school

Aanleiding voor de actie

Elk jaar organiseren we een aantal buitenschoolse activiteiten. Leerlingen hebben hiervoor soms materiaal nodig dat kwetsbare gezinnen moeilijk kunnen betalen (bijvoorbeeld slaapzakken, rubberen laarzen, lakens, rugzakjes, schoenen, ...). Leerlingen en hun ouders voelden hierrond schaamte en ongemak, in die mate dat ze vaak besloten om niet deel te nemen aan de activiteiten.

Wat doen we eraan?

Het schoolteam besloot om zelf een voorraad van het nodige materiaal aan te leggen. Ouders, partners en sympathisanten verbonden aan de school volgden snel het voorbeeld van onze leerkrachten. Samen zamelen we materiaal in zoals fietsen, rolschaatsen, reiskoffers, etc. Ook verloren voorwerpen die op het eind van het schooljaar niet worden opgehaald worden gebruikt om de 'schatkamer' van de school uit te breiden. Daarnaast doen we een beroep op de sociale regisseur: hij kocht 20 slaapzakken aan die scholen kunnen reserveren voor schoolreizen.

Wie is betrokken?

- ouders
- leerkrachten
- partners
- sympathisanten van de school

Wat is het effect?

(Bijna) alle kinderen nemen nu deel aan de buitenschoolse activiteiten. De leerlingen weten dat we op school reservemateriaal hebben en komen het nu spontaan vragen als ze iets nodig hebben (bijvoorbeeld wanneer hun schoenen kapot zijn, ze hun brooddoos verloren, ...). Ook hun ouders weten dat ze beroep op ons kunnen doen wanneer ze het moeilijk hebben. De drempel is veel lager omdat ze weten dat het materiaal in de schatkamer er voor iedereen is: ook andere ouders maken er gebruik van. De leerkrachten krijgen een beter zicht op leerlingen in een kwetsbare situaties. Zo kunnen ze gezinnen met noden sneller detecteren en indien nodig verder helpen.

Contactpersoon:

brugfiguur Nezhlya Azizova
toverberg.brug@onderwijs.gent.be

Actieve aanpak beperkt betalingsproblemen

Aanleiding voor de actie

We merkten dat sommige ouders niet alleen problemen ondervonden bij het betalen van rekeningen, maar dat ook onze communicatie rond betalingen beter kon. Rekeningen die we meegaven met leerlingen raakten verloren, waardoor de kosten soms onnodig opliepen. Dit zorgde voor frustraties bij ouders.

Wat doen we eraan?

Onze school startte met een plan om ouders met betalingsmoeilijkheden zoveel mogelijk te ondersteunen. In het begin van het schooljaar vragen we samen met de ouders alle kortingen en voordelen aan waar ze recht op hebben (vb. studietoelage). We spreken deze gezinnen consequent en zorgzaam aan tot de papieren in orde zijn.

We printen herinneringsbrieven rond betalingen op geel papier. We geven de brieven niet langer mee met de leerling maar bezorgen ze aan de ouders zelf. We spreken enkel de ouders aan: zo worden leerlingen niet onnodig belast. Voor anderstalige ouders maken we een afspraak met een tolk en de zorgcoördinator.

Lopen de openstaande facturen op, dan nodigen we de ouders uit en bekijken we de situatie. Sommige ouders hebben tijd nodig om zich open te stellen voor onze hulp maar eens er voldoende vertrouwen is, komen we tot mooie resultaten.

Wie is betrokken?

Het volledige schoolteam is betrokken:

- de leerkrachten
- de zorgcoördinator
- de secretariaatsmedewerker
- het keukenpersoneel, ...

Uitzonderlijk krijgen we te maken met erg complexe problemen:

- in dit geval zoeken we professionele hulp

Wat is het effect?

Door de snelle en proactieve aanpak zijn er minder ouders met schulden. Bovendien lopen schulden minder hoog op, waardoor betalingen haalbaar blijven. De open en discrete communicatie met ouders werpt vruchten af. We zien dat ouders het heel belangrijk vinden dat hun kind naar school kan zonder schulden. Ze voelen zich gehoord en willen echt meewerken.

Contactpersoon:

directeur Inge Willem
0470 20 43 68
hipposhof.dir@onderwijs.gent.be

Leerlingen bewuster leren omgaan met geld

Aanleiding voor de actie

Sportwedenschappen zijn populair, ook bij jongeren, maar spelen doe je niet zonder risico. Wedden leidt tot geldverlies en kan resulteren in verslaving, zeker bij jongeren met een verslavingsgevoeligheid.

Wat doen we eraan?

We organiseren op school een Week van de Financiële Geletterdheid. Door in elk vak (elektriciteit, LO, taalvakken,...) aandacht te besteden aan dit thema leren leerlingen bewuster omgaan met geld.

Een voorbeeld: tijdens de LO-les kregen de leerlingen in het begin van de les een fictief budget van 150 euro. Dit geld konden ze inzetten op de sportieve prestaties van hun medeleerlingen. Op het einde van de les bekeken ze samen met de leerkracht de scores. De meeste leerlingen schrokken toen ze zagen dat ze verlies maakten. Zo ondervonden ze zelf dat sportwedenschappen niet ongevaarlijk zijn.

Wie is betrokken?

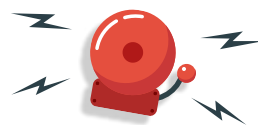
- Doordat elke leerkracht een uur uittrok om rond dit thema te werken, was het volledige schoolteam betrokken

Wat is het effect?

Door het thema toe te passen op concrete situaties die leerlingen zelf kunnen meemaken, verhogen we het bewustzijn rond armoede. Ook de leerkrachten ondervonden het positieve effect van de themaweek: ze maakten het onderwerp bespreekbaar en leerden hun klassen bewuster omgaan met geld.

Contactpersoon:

directeur Benny Vandevoorde
benny.vandevoorde@scholengroep.gent

Op stage in een armoede-organisatie

Aanleiding voor de actie

We wilden het bewustzijn van leerlingen rond armoede en de impact ervan op alle levensdomeinen verhogen.

Wat doen we eraan?

Twee leerkrachten van het vijfde jaar Sociaal-technische Wetenschappen sloegen de handen in elkaar om een pilootproject rond Community Service Learning (CSL) op te starten. Ze namen contact op met verschillende sociale organisaties om de leerlingen via concrete werkervaring te laten leren over en reflecteren rond het thema armoede. Hierbij kwam elke fase van het CSL-traject op een erg mooie en uitgewerkte wijze aan bod: onderzoek, de ervaring van dienstverlening, reflectie en een moment van demonstratie en vieren.

Voor ze op stage gingen, kregen leerlingen via lessen en vormingen (o.a. rond de werking van OCMW Gent) inzicht in de verschillende aspecten van armoede. Zo bekeken ze het thema vanuit verschillende hoeken: niet enkel het financieel aspect, maar ook de sociale impact en theoretische achtergrond van armoede kwamen aan bod.

De leerlingen kozen zelf bij welke sociale organisatie ze aan de slag wilden gaan: zo konden ze werken in een context die hen zelf interesseerde. Kwamen onder andere aan bod: scholen, een voedselbank, een woonzorgcentrum en een kringwinkel. De leerlingen werden warm onthaald door de sociale organisaties.

Wie is betrokken?

- het 5e jaar Sociaal-technische Wetenschappen
- 2 leerkrachten van de Benedictuspoort Ledeberg
- verschillende sociale organisaties binnen Gent

Wat is het effect?

De leerlingen kregen meer inzicht in het thema armoede en hoe ze hiermee omgaan. Tijdens een gezamenlijk reflectiemoment vertelden ze enthousiast over hun activiteit, maar ook over de manier waarop deze ervaring hen had geconfronteerd met hun eigen verwachtingen en vooroordelen.

Contactpersoon:

leerkracht Cindy Bockstaele
cindy.bockstaele@benedictuspoort.be

Schoolmateriaal voorzien voor elke leerling

Aanleiding voor de actie

Het materiaal dat leerlingen nodig hebben voor onze opleidingen heeft vaak een behoorlijk prijskaartje. De kosten liepen snel op, wat voor sommige leerlingen en hun ouders een drempel vormde om te kiezen voor een bepaalde studierichting. Noodgedwongen kozen ze een richting die minder aansloot bij hun interesses en talenten. Leerlingen die tijdens het schooljaar van opleiding veranderden, moesten bovendien twee keer het nodige materiaal aankopen, waardoor de kosten nog meer opliepen.

Wat doen we eraan?

We keren de rollen om: niet de leerling, maar de school koopt de (vaak dure) materialen aan voor verschillende opleidingen (kappersopleiding, koksopleiding, ...). Alle leerlingen kunnen in de klas gebruik maken van dit materiaal. De leerlingen betalen hiervoor een vaste kost van 80 euro.

Wie is betrokken?

- directie
- ouders
- leerlingen

Wat is het effect?

We voerden het nieuwe systeem enkele jaren geleden in en merken dat het loont. De kost van de richting staat de vrije keuze van de leerlingen niet langer in de weg. Geen enkele leerling wordt uitgesloten: iedereen krijgt de kans om zijn of haar talenten te ontwikkelen los van de prijs van de opleiding.

Contactpersoon:

leerlingenbegeleider Hendrik Van Hyfte
clw.leerlingbegeleiding1@onderwijs.gent.be - 09 224 48 93

Samen schoolkosten beperken

Aanleiding voor de actie

We merkten dat een aantal ouders problemen hadden om de schoolfacturen te betalen. De school en het schoolteam wilde werken aan meer bewustzijn rond schoolkosten en oplossingen voor gezinnen in armoede.

Wat doen we eraan?

In samenwerking met STOS (= Samen Tegen Onbetaalde Schoolfacturen) zijn we in het schooljaar 2018-2019 gestart met een traject. Op regelmatige tijdstippen komen we samen met een werkgroep. We zoeken samen naar concrete maatregelen om de schoolkosten te doen dalen.

Een voorbeeld: bij de opmaak van de boekenlijst bekijken de leerkrachten in de mate van het mogelijke wat de kostprijs en de noodzaak van de boeken is. Zo vermijden we dat leerlingen onnodig duur materiaal moeten aankopen.

Wie is betrokken?

- directie
- leerkrachten
- technisch adviseur
- financieel verantwoordelijke van de school
- brugfiguur
- medewerker van het STOS-project

Wat is het effect?

We betrekken het volledige schoolteam bij de acties die we vanuit de STOS-werkgroep opzetten. Zo wordt het volledige schoolteam zich meer bewust van wat het kost om naar school te gaan. Elk personeelslid denkt mee na over hoe we deze kosten zoveel mogelijk kunnen inperken, zodat ouders het in de toekomst minder moeilijk hebben om de facturen te betalen.

Contact:

KTA MoBi
info@ktamobi.net — 09 225 33 04

Wat je niet uitgeeft, moet je ook niet betalen

Aanleiding voor de actie

De sociale diversiteit op onze school is behoorlijk groot, met zowel kansarme als kansrijke leerlingen. Een tiental jaar geleden merkten verschillende personeelsleden op dat leerlingen niet deelnamen aan schooluitstappen omwille van de kostprijs. We besloten om dit structureel aan te pakken.

Wat doen we eraan?

Ten eerste versterkten we het inzicht van het volledige schoolteam in kansarmoede tijdens een gezamenlijke vorming. Onder het motto 'wat je niet uitgeeft, moet je ook niet betalen' werkten we een financiële schoolcode uit, met als doel de kosten te bewaken. Deze schoolcode resulteerde in een aantal concrete acties, zoals het maken van eigen cursussen. Dit verhoogt de werkdruk op de leerkrachten, maar zorgt er wel voor dat de leerlingen minder boeken moeten aankopen. De cursussen worden op school en extern gekopieerd.

De school kiest bovendien geen dure activiteiten voor sportdagen. We gebruiken het aanbod van de stad, bijvoorbeeld voor gratis activiteiten en museumbezoeken. We nemen zoveel mogelijk het openbaar vervoer. We organiseren maximum 3 à 4 uitstappen per jaar, met een verplichte pedagogische meerwaarde.

Wie is betrokken?

- Afhankelijk van de specifieke nood of doelstelling werken we samen met verschillende partners.
- Zo werken we samen met De Zuidpoort om vormingen te geven over armoede en met KRAS vzw voor inzamelacties.
- Stad Gent voorziet een budget voor leerlingen met een specifiek statuut.
- De leerlingenbegeleiding verwijst ouders door naar OCMW Gent of CAW waar nodig.

Wat is het effect?

Ouders zijn dankbaar voor de inspanningen die de school maakt om de rekening zo laag mogelijk te houden. Doordat we resoluut kiezen voor gratis of goedkope uitstappen, kunnen alle leerlingen deelnemen aan schoolactiviteiten.

Contactpersoon:

directeur Frances Martens
frances.martens@ivv-gent.be

2

Ouders versterken

Op huisbezoek

Aanleiding voor de actie

In onze OKAN- en TAALBAD-afdeling zitten enkel anders-talige nieuwkomers (AN). Deze leerlingen hebben verschillende juridische statuten (in procedure, gezinshereniging, uitgeprocedeerd, illegaal, ...), wat impact heeft op hun thuissituatie. Heel wat kinderen in deze klasgroepen leven in kansarmoede: hun basisbehoeften zijn niet of niet volledig ingevuld waardoor ze moeilijker kunnen instappen in een leertraject.

Wat doen we eraan?

We zetten extra in op huisbezoeken. Is een leerling ongewettigd afwezig, dan gaat een collega van het zorgteam (opvoeders en/of leerlingenbegeleider) thuis langs. Dit huisbezoek geeft een inkijk in de leefwereld en de context van het kind: leeft het kind in een kraakpand? Hoeveel families delen eenzelfde woning? Is er voldoende voedsel in de koelkast? Zijn er in het huis nog kinderen aanwezig die niet naar school gaan? Is het kind ziek maar heeft het geen toegang tot de medische zorg?

Op basis van onze vaststellingen maken we een actieplan op om het gezin in kwestie te helpen.

Wie is betrokken?

Onze school werkt nauw samen met een aantal sociale partners om leerlingen zo goed mogelijk te kunnen helpen:

- OCMW Gent
- De Rode Lotus
- VZW De Tinten
- Buddy aan de wieg

Wat is het effect?

Pas als de basisbehoeften van de leerlingen vervuld zijn, kunnen ze tot leren komen. Leerlingen die voelen dat we voor hen zorgen, gaan minder spijbelen en komen liever naar school. Hun intrinsieke motivatie om te leren vergroot en ze presteren beter op school. We geven hun schoolloopbaan een boost en willen hen zo helpen om de intergenerationele cyclus van kansarmoede te verbreken.

Contactpersoon:

leerlingenbegeleider Tim Poelman
Tim.poelman@onderwijs.gent.be - 09 225 42 01

Open en discrete communicatie rond betalingen

Aanleiding voor de actie

We merkten dat sommige ouders de schoolfacturen moeilijk konden betalen. We wilden vermijden dat leerlingen zelf betrokken werden bij de communicatie rond achterstallige betalingen. De leerling zou zo in een moeilijke positie tussen school en ouders terechtkomen en het risico lopen dat klasgenoten hem of haar met de vinger wijzen.

Wat doen we eraan?

We zorgen voor een open communicatie met alle ouders, ook de meest kwetsbare. De leerlingenbegeleiders fungeren als go-between tussen ouders en school, bijvoorbeeld bij achterstallige betalingen. Waar mogelijk helpen we zoeken naar en structurele oplossing.

Onze school communiceert open naar alle ouders over de mogelijkheid om te werken met een afbetalingsplan. In dit geval spreiden we de rekening over tien betalingen om de betalingen haalbaar te maken. Op die manier zijn de schoolkosten transparant en voorspelbaar.

Onze school kiest ervoor om zolang een leerling nog bij ons op school zit, nooit de onbetaalde rekeningen door te geven aan een incassobureau.

Wie is betrokken?

- directie
- leerkrachten
- leerlingenbegeleiders
- administratief personeel
- financieel team
- de ouders

Wat is het effect?

Ouders worden beter ondersteund bij het betalen van achterstallige facturen. De communicatie gebeurt op een open en menselijke manier, waardoor er meer vertrouwen is tussen school en ouders. Er zijn geen invorderingen met verhoging van kosten meer.

Contactpersoon:

directeur Frances Martens
frances.martens@ivv-gent.be

Informele contacten verhogen betrokkenheid

Aanleiding voor de actie

Op onze school willen we dat alle kinderen maximale kansen krijgen. Elke leerling, arm of rijk, is welkom en kan zijn of haar talenten ontwikkelen. Het welbevinden van onze leerlingen is een prioriteit. Een goede communicatie met de ouders op onze school is daarom heel belangrijk. We merken echter dat de financiële geletterdheid en middelen van sommige ouders beperkt waren, waardoor ze zich minder betrokken voelden bij het schoolgebeuren.

Wat doen we eraan?

We zetten volop in op laagdrempelige communicatie naar ouders toe. We organiseren informele contacten met ouders waarbij het volledige schoolteam betrokken is: babbels voor en na school, koffiemomenten, klas- en schoolactiviteiten met ouders, ... Onze vertrouwenspersoon spreekt ouders met beperkte middelen op een toegankelijke en discrete manier aan over het armoedebeleid van de school.

Wie is betrokken?

- Het volledige schoolteam is betrokken
- Nieuwe personeelsleden worden geïnformeerd bij de start

Wat is het effect?

Alle leerlingen, kansarm of kansrijk, kunnen zichzelf zijn op onze school. Kansarmoede is er nog steeds, maar is heel bespreekbaar. We proberen armoede te begrijpen en het samen met de ouders en de leerlingen te bestrijden.

Contactpersoon:

brugfiguur Karen De Baets
Karen.DeBaets@stad.gent

Warm onthaal versterkt vertrouwen

Aanleiding voor de actie

We merkten in onze scholen een nood om ouders met beperkte middelen meer te betrekken bij het schoolgebeuren en te versterken in hun mogelijkheden. Leerlingen met een kansarme achtergrond verdienen dezelfde kansen als hun klasgenoten, maar kunnen deze soms moeilijker grijpen.

Wat doen we eraan?

Het schoolteam stak de koppen bijeen en werkte een gedeelde visie uit die de basis vormt voor alle armoede-initiatieven op onze school. We luisterden hiervoor naar ervaringsdeskundigen en bezochten armoede-organisaties zoals vzw De Tinten. We evalueren onze acties op regelmatige basis. Ons doel is om binnen de onderwijscontext de nadelige effecten van de kansarmoede maximaal weg te werken en zo alle kinderen gelijke leerkansen te geven. We zetten in op een 'warm' onthaal. We zien ouders als partners in de vorming van onze leerlingen.

Onze school maakt keuzes rond onder meer schoolkosten, gezondheid, cultuur, ouderbetrokkenheid en netwerken. We stelden een charter voor goede communicatie op en werkten een kostenbewust beleid uit. We versterken ons inzicht in armoede door vorming en netwerken (we werken o.a. met de signaallijst van Klasse en de signaallijst kinderarmoede van Kind en Gezin).

Wie is betrokken?

- het hele schoolteam
- ouders en externen

Wat is het effect?

Contacten tussen ouders en personeel zijn veel sterker. Ouders zijn nauwer betrokken bij het schoolgebeuren en noden worden sneller gesignaleerd. Een groeiend vertrouwen tussen beiden vormt de basis voor een integrale aanpak van armoede op school.

Contactpersoon:

maatschappelijk werker Mieke Martien
mw@iviomacarius.org of mw@korenbloem.org - 09 269 92 70 of 09 228 45 90

3

Brede leer- en leefomgeving

Proeven van vrijetijds- aanbod op school

Aanleiding voor de actie

Deelnemen aan buitenschoolse sportactiviteiten of kunstlessen is belangrijk voor de ontwikkeling van jonge kinderen. Toch merkten we dat veel leerlingen uit de boot vielen, bijvoorbeeld omdat ze het lidgeld niet kunnen betalen.

Wat doen we eraan?

Als 'brede school' bundelden we samen met andere scholen de krachten. Zo kunnen we kinderen de kans geven om toch deel te nemen aan deze activiteiten. Dit doen we in verschillende stappen. We laten de leerlingen eerst tijdens de schooluren kennismaken met verschillende workshops, bijvoorbeeld rond toneel, djembé, fietslessen, ... Krijgen ze de smaak te pakken, dan sporen we hen aan om in te schrijven voor naschoolse reeksen.

Wie moeite heeft met het inschrijvingsgeld, kan gebruik maken van onze UiTPAS: zo krijgen ze 80% korting. Ons doel? Elk kind de kans geven om deel te nemen aan sport en cultuur.

Wie is betrokken?

- de brugfiguur
- leerkrachten: motiveren ouders om hun kind te laten deelnemen
- vrijetijdsorganisaties

Wat is het effect?

Kinderen vinden nu sneller de weg naar naschoolse activiteiten. Bovendien wordt ons initiatief steeds bekender: ouders vragen nu al welke activiteiten we volgend schooljaar organiseren.

Contactpersoon:

pedagogisch coördinator Ann Eerebout
anneerebout.@sint-salvator.be

Toren van Babel (secundair onderwijs)

Vrijtijdsbegeleiding versterkt integratie

Aanleiding voor de actie

We merkten dat nieuwkomers vaak een onvoldoende uitgebouwd sociaal netwerk hebben, waardoor ze minder snel toegang vinden tot vrijetijdsactiviteiten. Vaak hebben ouders bovendien een erg laag inkomen en weten ze niet hoe hun kinderen ondanks beperkte middelen toch kunnen deelnemen aan activiteiten.

Wat doen we eraan?

Om onze leerlingen te helpen bij deelname aan activiteiten namen we een voltijdse vrijetijdsbegeleider in dienst. De begeleider helpt leerlingen de weg te vinden naar sport en vrije tijd (bv. fiets- en zwemlessen, UiTPAS-activiteiten, vzw Jong, vakantiewerking, ...).

Wie is betrokken?

- leerkrachten
- sociale partners
- directie
- vrijetijdsbegeleider

Wat is het effect?

Meer leerlingen vinden de weg naar sport en vrije tijd, ondanks beperkte middelen. Door deel te nemen aan deze activiteiten loopt de integratie vlotter, vergroten leerlingen hun kennis van het Nederlands en bouwen ze een sociaal netwerk uit.

Contactpersoon:

leerlingenbegeleider Tim Poelman
Tim.poelman@onderwijs.gent.be - 09 225 42 01

Naschoolse sport voor iedereen

Aanleiding voor de actie

Uit ervaring weten we dat veel jongeren graag sporten, maar het minder leuk vinden om zich vast te engageren voor een sport. Ook de kostprijs vormt hierbij een drempel. Jongeren hebben weinig kennis van de mogelijkheden om te sporten tegen een laag tarief of vinden het moeilijk om zelfstandig deel te nemen.

Wat doen we eraan?

We promoten het initiatief 'Sport na School' actief in onze klassen. Dit project laat jongeren proeven van allerlei sporten tegen laag tarief (nog goedkoper met UiTPAS). We verlagen de drempel voor deelname (kaart printen, samen de busverbinding nakijken, ...) en helpen hen kiezen uit het aanbod. De eerste keer gaat er iemand mee. De school helpt jongeren om een UiTPAS aan kansentarief te kopen.

Wie is betrokken?

- de personeelsverantwoordelijke van de school (zelf LO-leerkracht van opleiding)
- LO-leerkrachten
- brugfiguur

Wat is het effect?

Er zijn meer leerlingen die gebruik maken van 'Sport na School': zeker het aantal leerlingen dat recht heeft op een kansentarief via UiTPAS is gestegen. De drempel voor deelname is een stuk lager.

Dankzij dit initiatief is het aanbod van de UiTPAS (ook voor andere activiteiten) beter bekend.

Contactpersoon:

personeelsverantwoordelijke Hilde Liekens
liekens.hilde@atheneum-groenkouter.be - 09 218 86 83

4

Hygiëne en gezondheid

't Klimrek (basisonderwijs)

Beter presteren met een volle maag

Aanleiding voor de actie

Veel kinderen kwamen naar school zonder lunchpakket. Kinderen zaten met een lege maag in de klas, wat impact had op hun prestaties en concentratievermogen.

Wat doen we eraan?

De school voorziet zelf boterhammen over de middag. Er is geen taboe rond de maatregel: iedereen die wil, kan om boterhammen komen.

Wie is betrokken?

- brugfiguur
- leerkrachten
- ondersteunend personeel
- directie

Wat is het effect?

Het verschil is duidelijk: onze school telt nu veel minder afwezige kinderen. Sommige ouders hielden hun kinderen vroeger thuis uit schaamte omdat ze geen lunch konden meegeven. Nu sturen ze hun kinderen met een gerust hart naar school. Bovendien zitten de kinderen veel fitter in de klas.

Er heerst op onze school geen taboe rond het onderwerp. Leerkrachten, directie en de kinderen zelf weten dat niemand zich moet schamen om bij ons om boterhammen te komen: wij smeren met plezier een sneetje meer.

Contactpersoon:

Ingrid De Bock Ingrid De Bock
Ingrid.DeBock@stad.gent

Basisbehoeften aanpakken, thuis en op school

Aanleiding voor de actie

In onze OKAN- en TAALBAD-afdeling zitten enkel anders-talige nieuwkomers (AN). Deze leerlingen hebben verschillende juridische statuten (in procedure, gezinshereniging, uitgeprocedeerd, illegaal, ...), wat impact heeft op hun thuissituatie. Heel wat kinderen in deze klasgroepen leven in kansarmoede: hun basisbehoeften zijn niet of niet volledig ingevuld waardoor ze moeilijker kunnen instappen in een leertraject. Veel leerlingen hebben onvoldoende toegang tot evenwichtige voeding.

Wat doen we eraan?

Op school bieden we tijdens elke middagpauze gratis fruit aan. Voor leerlingen waarvan we merken dat de brooddoos vaak leeg is, smeren we boterhammen op school.

We proberen ook de thuissituatie van de kinderen te verbeteren. Sommige van onze gezinnen hebben moeite om nieuwe kledij, huishoudelijke zaken of eten te kopen. Om deze families te helpen werken we samen met de weggeefwinkel De Rode Lotus.

Wie is betrokken?

Onze school werkt nauw samen met een aantal sociale partners om leerlingen zo goed mogelijk te kunnen helpen:

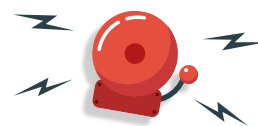
- OCMW Gent
- De Rode Lotus
- VZW De Tinten
- Buddy aan de wieg

Wat is het effect?

Pas als de basisbehoeften van de leerlingen ingevuld zijn, kunnen ze tot leren komen. Leerlingen die voelen dat we voor hen zorgen, gaan minder spijbelen en komen liever naar school. Hun intrinsieke motivatie om te leren vergroot en ze presteren beter op school. We geven hun schoolloopbaan een boost en willen hen zo helpen om de intergenerationele cyclus van kansarmoede te verbreken.

Contactpersoon:

leerlingenbegeleider Tim Poelman
Tim.poelman@onderwijs.gent.be - 09 225 42 01

Fris en verzorgd op school

Aanleiding voor de actie

Veel leerlingen komen onverzorgd en/of met ongewassen kledij naar school. Vaak is dit een signaal van achterliggende financiële moeilijkheden. Een gebrek aan persoonlijke hygiëne betekent dat de leerlingen meer risico lopen om uitgelachen of uitgesloten te worden.

Wat doen we eraan?

Leerlingen kunnen gebruik maken van douches en wasmachines op school. De school voorziet ook een voorraad reservekledij voor leerlingen die er nood aan hebben (bijvoorbeeld mutsen en sjaals in de winter). Zowel de directie als de leerkrachten en leerlingenbegeleiding zijn alert voor signalen van armoede.

Wie is betrokken?

- alle leerkrachten
- directie
- leerlingenbegeleiding

Wat is het effect?

Leerkrachten engageren zich om leerlingen en gezinnen op een open en discrete manier aan te spreken rond financiële moeilijkheden. Leerlingen weten dat ze op school terecht kunnen voor hulp bij basisbehoeften. We maken ons sterk dat leerlingen hierdoor liever naar school komen en dat dit zich vertaalt in een vlottere leerloopbaan. Deze acties helpen leerlingen op individuele basis; daarnaast zoekt de school naar structurele ondersteuning binnen haar netwerk om gezinnen mee op weg te helpen naar een betere toekomst.

Contactpersoon:

leerlingenbegeleider Hendrik Van Hyfte
clw.leerlingenbegeleiding1@onderwijs.gent.be - 09 224 48 93

Contact:

Onderwijscentrum Gent
Keizer Karelstraat 1, 9000 Gent
onderwijscentrum@stad.gent - 09 323 50 50

Vragen?

Heb je nog vragen over de inhoud van deze brochure of zoek je persoonlijk advies voor jouw school?
Neem contact op met onderwijscentrum@stad.gent.
Het Onderwijscentrum zoekt graag mee naar een oplossing.

Armoede is een gemene vijand. Het beperkt de kansen van veel Gentenaars, ook op school. Terwijl dat net dé plek is om hogerop te raken.

Gaat jouw school mee de strijd aan?

www.genttegenarmoede.be

Plak de 'bel'-tattoo op je arm, neem er een foto van en plaats die op je sociale media met de hashtag #genttegenarmoede.